

Activiteitenverslag 2023

comité
d'experts climat
comité van
klimaatdeskundigen
.brussels

Redactie

Secretariaat van het Comité van Klimaatdeskundigen

Lay-Out

Idealogy

Verantwoordelijke uitgever

Caroline Vinckenbosch – Directrice van Brupartners

Vertaling

Brussels Language Services

Inhoudsopgave

	Voorwoord	04
	1. Het Comité van Klimaatdeskundigen	05
	1.1. Oprichting.....	05
	1.2. Samenstelling	05
	1.3. Opdrachten	08
	1.3.1. Evaluatieopdracht.....	08
	1.3.2. Adviesopdracht.....	09
	1.4. Secretariaat	09
	2. De activiteiten van het Comité in 2023	11
	2.1. Het jaarlijkse evaluatieverslag.....	11
	2.1.1. Het jaarlijkse evaluatieverslag 2023.....	11
	2.1.2. Het jaarlijkse evaluatieverslag 2024.....	19
	2.2. Adviezen	19
	2.3. Raadplegingen en samenwerkingen	20
	2.4. Huishoudelijk reglement	23
	2.5. Grafische identiteit	24
	3. Begroting en Governance	25
	4. Conclusie	27

Voorwoord

2023 was een cruciaal jaar voor het Comité van Klimaatdeskundigen en meer in het algemeen in onze collectieve strijd tegen de klimaatverandering.

Het was het eerste volledige werkjaar sinds de oprichting van het Comité in mei 2022, maar vooral ... 2023 was het warmste jaar dat gemiddeld ooit wereldwijd is gemeten. Terwijl de klimaatnoodsituatie bekend begint te worden bij het grote publiek en geleidelijk aan wordt opgenomen in het gewestelijk beleid, is dit nog te weinig het geval voor veel andere milieu-uitdagingen.

Dat is wat wij, leden van het Comité, hebben vastgesteld in ons eerste verslag, getiteld 'Tussentijds evaluatieverslag over de bijdrage van het Brussels overheidsbeleid aan de klimaatdoelstellingen'. Dat werk, dat in maart 2023 is gepubliceerd, wilde, dankzij een rigoureuze samenwerking, verder gaan dan de loutere kwestie van het klimaatbeleid. Er kwamen verschillende thema's aan bod, zoals de opwarming van de aarde, biodiversiteit, het beheer van waterbronnen, het koolstofarm maken van onze economie en rechtvaardige transitie. Door middel van een reeks analyses en aanbevelingen wilden we een tekst bieden die beleidsmakers kan helpen bij het ontwikkelen van effectieve, rechtvaardigde en duurzame strategieën.

Om beter rekening te houden met het systemische aspect van de milieu- en klimaatuitdagingen van het Gewest,

werden er ook nieuwe deskundigen met gediversifieerde vaardigheden in ons team opgenomen. Dankzij hun werk hebben we bijzondere nadruk gelegd op het feit dat bij het opstellen van het evaluatieverslag van 2024 en volgende jaren rekening moet worden gehouden met de verschillende planetaire grenzen.

We hebben ook onze samenwerking met andere spelers in het Gewest versterkt om zo tot een betere gezamenlijke aanpak van de mondiale uitdagingen te komen. Daarnaast hebben we uitgebreider overlegd met de verschillende spelers die betrokken zijn bij de gewestelijke klimaatstrategie om ervoor te zorgen dat onze aanbevelingen overeenkomen met de realiteit op het terrein.

Onze verslagen en adviezen worden ter beschikking gesteld van de regering, het Parlement en alle lezers als hulpmiddelen om het klimaat- en milieubeleid van het Gewest te bevorderen.

Het voorliggende activiteitenverslag heeft betrekking op de activiteiten van het Comité voor 2023.

We wensen u veel leesplezier.

Leo Van Broeck - Voorzitter

Julien Blondeau - Ondervoorzitter¹

¹ De heer Blondeau is sinds 20-06-2024 Ondervoorzitter van het Comité van Klimaatdeskundigen.

| 1 | Het Comité van Klimaatdeskundigen

1.1. Oprichting

In haar Algemene Beleidsverklaring 2019-2024 verklaarde de Brusselse Regering al in 2019: *“De Raad voor het Leefmilieu krijgt een onafhankelijk interdisciplinair evaluatiecomité met wetenschappelijke experts. Dat comité bezorgt het Parlement jaarlijks een verslag met de stand van zaken met betrekking tot het openbaar beleid inzake klimaatstrategie en de gewestelijke biodiversiteit.”*

De vertaling van dit voornemen werd geformaliseerd bij de ordonnantie van 17 juni 2021 tot wijziging van de ordonnantie betreffende het Brussels Wetboek van Lucht, Klimaat en Energiebeheersing (BWLKE), de zogenaamde ‘Klimaatordonnantie’.

Concreet heeft het Brussels Parlement binnen de Raad voor het Leefmilieu een Comité van Klimaatdeskundigen opgericht, bestaande uit onafhankelijke wetenschappelijke deskundigen, dat jaarlijks aan de regering en het Parlement een verslag voorlegt waarin de bijdrage van het gewestelijk overheidsbeleid aan de klimaatdoelstellingen op middellange en lange termijn wordt beoordeeld en dat aanbevelingen bevat die op deze beoordeling gebaseerd zijn.

In een uitvoeringsbesluit van 28 oktober 2021 (hierna het ‘Klimaatcomitébesluit’) worden de praktische regelingen van het Comité vastgesteld: zijn werking, samenstelling, opdrachten, Secretariaat enz.

1.2. Samenstelling

Het Klimaatcomitébesluit bepaalt dat het Comité bestaat uit een **Voorzitter**, een **Ondervoorzitter** en **minimum 4 en maximum 6 andere leden**. Het mandaat van de leden van het Comité beslaat een termijn van vijf jaar en kan één keer worden vernieuwd.

Het Brussels Wetboek van Lucht, Klimaat en Energiebeheersing (BWLKE) bundelt een aantal voorschriften over milieu en klimaat.

Dat Wetboek beschrijft onder meer de gewestelijke doelstellingen voor het terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen en de principes voor het gewestelijke klimaatbeleid en de oprichting van het Comité van Klimaatdeskundigen.

Deze leden zijn onafhankelijke deskundigen op het gebied van verschillende wetenschappelijke disciplines. Aangezien klimaatverandering alle componenten van de samenleving beïnvloedt, worden in het Klimaatcomitébesluit de verschillende disciplines omschreven die onder de deskundigen vertegenwoordigd moeten zijn, namelijk:

 Klimatologie	 Duurzame steden	Economie en bedrijfsleven	Luchtkwaliteit en mobiliteit
 Sociale aspecten	 Energie	 Biodiversiteit	Technologie

Naast dit deskundigheids criterium (er is minstens vijf jaar deskundigheid vereist) moet binnen het Comité ook steeds een evenwichtige vertegenwoordiging tussen mannen en vrouwen (maximaal 2/3 van hetzelfde geslacht) en tussen taalrollen (maximaal 2/3 van dezelfde taalrol) worden in acht genomen. De helft van de leden moet ook uit de academische wereld komen.

Nadat de selectiecriteria waren vastgesteld, lanceerde de regering in december 2021 een oproep tot kandidaatstelling. Op die oproep reageerden 42 personen, wat er duidelijk op wijst dat er belangstelling is voor de klimaatuitdagingen.

Krachtens het Klimaatcomitébesluit werd de beoordeling van de kandidaten toevertrouwd aan een jury bestaande uit de Voorzitter en vier leden van de Raad voor het Leefmilieu. Alle kandidaten die aan de selectiecriteria voldeden, werden geïnterviewd door de jury. Na beraadslaging stelde de jury een dubbele lijst voor aan de regering, namelijk een voorkeurslijst van acht kandidaten en een tweede lijst van acht kandidaten.

De regering heeft de eerste lijst goedgekeurd en een [besluit van 5 mei 2022](#)² houdende benoeming van de leden en het voorzitterschap van het Comité van Klimaatdeskundigen aangenomen. Het Comité kwam in juni 2022 voor het eerst bijeen om met zijn werk te beginnen.

Kandidaten die niet zijn geselecteerd, vormen een reservelijst en kunnen worden opgeroepen om zitting te nemen in het Comité als een lid aftreedt.

² Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 5 mei 2022 houdende benoeming van de leden van het comité van klimaatdeskundigen, zijn voorzitter en ondervoorzitter.

Op 31 december 2023 is het Comité samengesteld uit de volgende leden:

Leo VAN BROECK

Voorzitter

Deskundige in duurzame steden en stedenbouw
Gepensioneerde uit de academische sector: KU Leuven
Nederlandstalig

Louise KNOPS

Ondervoorzitster

Deskundige in sociale en gedragsaspecten
Academische sector Vrije Universiteit Brussel
Franstalig

Jean-François BASTIN

Deskundige in biodiversiteit en ecosystemen
Academische sector Gembloux Agro-Bio tech
Franstalig

Marcelline BONNEAU

Deskundige in governance en sociale en gedragsaspecten
Particuliere sector: Resilia solutions
Franstalig

Julien BLONDEAU

Expert en energie et technologie
Academische sector Vrije Universiteit Brussel
Franstalig

Rozemien DE TROCH

Deskundige in de klimatologie
Onderzoekscentrum Belgian Climate Centre
Nederlandstalig

Geoffrey GRULOIS

Deskundige in duurzame steden en stedenbouw
Academische sector: Université Libre de Bruxelles
Franstalig

Lieselot VANHAVERBEKE (Nederlandstalig deskundige op het gebied van mobiliteit en logistiek) heeft in augustus 2023 ontslag genomen bij het Comité van Klimaatdeskundigen. Daarom werd uit de reservelijst een kandidaat voor de functie van mobiliteitsdeskundige geselecteerd en aan de regering voorgesteld voor benoeming begin 2024.

1.3. Opdrachten

Het Comité heeft twee belangrijke opdrachten: **het gewestelijk klimaatbeleid evalueren** en **advies verstrekken** over dat beleid

1.3.1. Evaluatieopdracht

Het Comité, zoals gedefinieerd in het Klimaatcomitébesluit van 28 oktober 2021, heeft als opdracht een *'verslag op te stellen waarin de bijdrage van het gewestelijk overheidsbeleid aan de klimaatdoelstellingen op middellange en lange termijn wordt beoordeeld (...) en dat aanbevelingen bevat voor de regering die op deze beoordeling gebaseerd zijn.'* Het verslag behandelt de verschillende thema's waarvan de deskundigheid in het Comité is vertegenwoordigd. In principe beoordelen de deskundigen dus de verschillende gewestelijke plannen en maatregelen die een impact hebben op het klimaatbeleid en doen ze in dit verband aanbevelingen.

In dat verslag moet het Comité ook beoordelen in hoeverre de beginselen van de Klimaatgovernance worden nageleefd, beginselen die zijn gedefinieerd in het BWLKE³, namelijk:

- **Het beginsel van sociale rechtvaardigheid en rechtvaardige overgang**, dat inhoudt dat het voorkomen en verminderen van armoede, sociale ongelijkheden en precare situaties integraal deel uitmaken van de ontwikkeling en uitvoering van het klimaatbeleid;
- **Het beginsel van de bijdrage van de burger**, volgens hetwelk het Gewest de bijdrage van collectieve burgeracties aan de ontwikkeling en het beheer van bepaalde gemeenschappelijke hulpbronnen erkent en vergemakkelijkt en bijdraagt aan de oplossing van milieuproblemen, in het bijzonder klimaatproblemen;
- **Het beginsel van progressie**, volgens hetwelk bij de herziening van de klimaatdoelstellingen en het klimaatbeleid systematisch naar een hoger ambitieniveau moet worden gestreefd;
- **Het beginsel van wederkerigheid**, volgens hetwelk elke gewestelijke en lokale overheid zodanig optreedt dat de doeltreffendheid van de maatregelen van elke andere gewestelijke en lokale overheid, gelet op de vastgestelde algemene doelstellingen, wordt versterkt, en systematisch de mogelijke gevolgen van een maatregel voor het Brusselse klimaatbeleid nagaat;

³ Artikel 1.2.5 en 1.5.1 van het Brussels Wetboek van Lucht, Klimaat en Energiebeheersing - https://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/article.pl?language=nl&lg_txt=n&type=&sort=&numac_search=&cn_search=2013050209&caller=eli&&view_numac=2013050209fr

- **Het beginsel van geïntegreerde bestrijding van verontreiniging**, volgens hetwelk het klimaatbeleid niet ten koste mag gaan van de biodiversiteit, de luchtkwaliteit, het water of andere milieucomponenten;
- **Het beginsel van onschadelijkheid**, volgens hetwelk geen enkele maatregel van de gewestelijke overheden de klimaatdoelstellingen op middellange en lange termijn mag ondermijnen.

Wanneer het verslag is opgesteld, legt het Comité het voor aan de Raad voor het Leefmilieu, die dertig dagen heeft om een advies te formuleren over dat verslag.

Uiterlijk op 31 maart van elk jaar bezorgt het Secretariaat het verslag van het Comité en het advies van de Raad voor het Leefmilieu aan de regering en het Parlement.

Het verslag van het Comité wordt vervolgens elk jaar tijdens een plenaire vergadering van het Parlement onderzocht tijdens een **Klimaatdag** die ten laatste op 15 juni van elk jaar door het Parlement wordt ingevoerd. De leden van het Comité presenteren de resultaten van hun werkzaamheden voor een plenaire vergadering van het Parlement waaraan ook de leden van de regering deelnemen. Die laatsten geven antwoorden en verstrekken aanvullende informatie met betrekking tot de aanbevelingen van het Comité.

1.3.2. Adviesopdracht

De tweede opdracht van het Comité is die van adviesorgaan. Die opdracht bestaat erin om adviezen te formuleren over alle regelgevende teksten en projecten die verband houden met het klimaat in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Na de eerste lezing van de wetgevende of regelgevende tekst vraagt de Brusselse Regering het Comité om advies. Het Comité heeft dertig dagen de tijd om zijn advies uit te brengen. Het kan de regering om nog eens dertig dagen vragen.

Het Comité kan ook op eigen initiatief advies uitbrengen over klimaatkwesties.

Zoals gezegd gaat het om adviezen. De regering kiest er dus voor om al dan niet rekening te houden met de opmerkingen van het Comité.

1.4. Secretariaat

De rol van het Secretariaat van het Comité is vastgelegd in het Klimaatcomitébesluit: *“De Secretaris heeft als opdracht de Voorzitter van het Comité bij te staan in het dagelijks bestuur van het Comité, met name door vergaderingen voor te bereiden en op te volgen, zodat het Comité zijn opdrachten kan vervullen”*.

Het Secretariaat helpt het Comité ook door de informatie te verzamelen die nodig is voor het werk van de deskundigen en door het overleg te vergemakkelijken tussen het Comité en externe spelers zoals gewestelijke overheden, externe deskundigen, de regering, het Parlement of de Raad voor het Leefmilieu.

Tot slot zorgt het Secretariaat ervoor dat de werkzaamheden van het Comité worden gepubliceerd.

Het Secretariaat wordt momenteel verzorgd door Youssouf Bady (ybady@brupartners.brussels), die de contactpersoon van het Comité is.

▲
Youssouf Bady
Secretaris

▲
Leo Van Broeck
Voorzitter

| 2 | De activiteiten van het Comité in 2023

2.1. Het jaarlijkse Evaluatieverslag

2.1.1. Het jaarlijkse evaluatieverslag 2023

Elk jaar, uiterlijk op 31 maart, legt het Comité zijn verslag over de bijdrage van het gewestelijk overheidsbeleid aan de klimaatdoelstellingen op middellange en lange termijn voor aan de Brusselse Regering en het Brusselse Parlement. In 2023 werd dus van januari tot maart het evaluatieverslag 2023 afgerond en van april tot december het evaluatieverslag 2024 voorbereid.

Methodologie

Aangezien de leden van het Comité van Klimaatdeskundigen officieel werden benoemd op 5 mei 2022, hadden ze weinig tijd om hun eerste verslag voor te bereiden en op te stellen. De werkzaamheden in verband met dit voorlopige verslag gingen dus van start in juni 2022.

Met dat voorlopige verslag werd beoogd aan de regering en aan het Parlement een evaluatie te verstrekken van het gewestelijke klimaatbeleid en de gewestelijke klimaatstrategieën die volgens de leden van het Comité met voorrang moesten worden bestudeerd. Die evaluatie was bedoeld als referentie voor toekomstige evaluatieverslagen en ging vergezeld van algemene en specifieke aanbevelingen van de deskundigen van het Comité.

Voor dit voorlopige verslag besloot het Comité de volgende thema's met voorrang te evalueren:

De klimatologie, de klimaatverandering in Brussel en de aanpassing aan de klimaatverandering;

De ruimtelijke ordening, de stedenbouw en het renovatiebeleid;

De biodiversiteit en de natuurstrategie van het Gewest;

Energie, de ontwikkeling van hernieuwbare energiebronnen en het koolstofvrij maken van warmte in Brussel;

Sociale en ecologische rechtvaardigheid.

Voor het opstellen van dit voorlopige verslag hebben de deskundigen uit hun midden een coördinator aangewezen die een thematisch hoofdstuk heeft gecoördineerd en bijdragen van de andere leden en/of informatie van deskundigen buiten het Comité (bijvoorbeeld: Aurore Fransolet van het Hoog Comité voor een Rechtvaardige Transitie of Quentin Jossen van Climact), van hoorzittingen van overheidsinstanties (bijvoorbeeld: Leefmilieu Brussel of de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen) en van officiële documenten (bijvoorbeeld: Het Lucht-Klimaat-Energieplan of de beleidsverklaring van de regering van 2019) heeft verzameld. Vervolgens werd al die informatie door de deskundigen geëvalueerd tegen de achtergrond van de wetenschappelijke literatuur.

Tot slot werden de verschillende hoofdstukken gepresenteerd en besproken tijdens de plenaire vergadering van het Comité, alvorens te worden gebundeld in het evaluatieverslag over het overheidsbeleid van het Comité.

Interne werkstroom in het Comité

Samenvatting van het evaluatieverslag 2023

Dat voorlopige verslag 2023 bevat, naast de inleiding, vier delen.

Het eerste deel is gewijd aan de klimaatverandering in Brussel en de rest van de wereld.

In dat deel wordt de klimaatsituatie in Brussel voorgesteld op basis van de resultaten van wetenschappelijke publicaties, met name van het IPCC⁴ en het KMI⁵.

4 Intergovernmental Panel on Climate Change.

5 Koninklijk Meteorologisch Instituut van België

Het Comité maakte ook gebruik van de empirische gegevens van Brusselse instanties zoals Leefmilieu Brussel, Perspective en Urban om de belangrijkste uitdagingen in de strijd tegen de klimaatverandering in kaart te brengen en na te gaan wat de impact van de klimaatverandering is op een stedelijk gebied zoals Brussel. Die informatie werd met name verzameld en geëvalueerd door de deskundigen binnen het Comité op het gebied van klimatologie en ruimtelijke ordening.

Dit hoofdstuk laat met name zien dat de risico's verbonden aan hitte-eilanden en aan een gebrek aan vegetatie en water sociaal-economische en gezondheidsgevolgen hebben.

Het tweede deel heeft betrekking op thematische analyses (ruimtelijke ordening en stedenbouw – biodiversiteit – energie).

Dat deel belicht de verschillende uitdagingen van de gewestelijke dynamiek inzake klimaatbeleid, met name ruimtelijke ordening, biodiversiteit en energie.

Elk thema bevat een overzicht van de strategieën en de belangrijkste maatregelen die daarmee samenhangen, en onderzoekt de huidige uitdagingen in het licht van de wetenschappelijke kennis. Er wordt ook een reeks voorlopige aanbevelingen geformuleerd voor de besluitvormers.

- *De analyse van de Brusselse ruimtelijke ordening* richt zich op twee belangrijke bevindingen:
 - De eerste is dat de energiestatistiek van gebouwen in Brussel erg slecht zijn en dat het Gewest de grootste moeite heeft om zijn doelstelling van 3% energierenovatie te halen. Het huidige percentage ligt tussen 0,25 en 1%, ondanks de inspanningen van de Strategie Renovation⁶. In dat deel onderzoekt het Comité de specifieke kenmerken van de gebouwen in Brussel en de manieren waarop het Brusselse renovatiebeleid kan worden verbeterd.
 - De tweede bevinding gaat over de mate waarin de procedures en burgerparticipatie het gewestelijk beleid in staat stellen de renovatie van gebouwen te versnellen. Het Comité wijst erop dat de duur van de procedures voor de afgifte van vergunningen is toegenomen en maakt attent op de bestaande pistes om een vlottere en beter georganiseerde burgerparticipatie te bewerkstelligen.
- *De analyse van de gewestelijke biodiversiteitsstrategie* richt zich op het gebrek aan een duidelijk planningskader, consistente indicatoren en een gewestelijke definitie van biodiversiteit en ecosystemen.

Dit hoofdstuk stelt een definitie van biodiversiteit voor die aangepast is aan het gewestelijke beleid en wijst op het gebrek aan duidelijke doelstellingen

⁶ <https://leefmilieu.brussels/media/706/download?inline>

voor de Natuurstrategie van het Gewest. Die voorstellen zijn gebaseerd op een benadering van functionele biodiversiteit die wordt gewaarborgd door de diversiteit van ecosystemische diensten, met name in stedelijke omgevingen. Er werd ook een link gelegd met het klimaatbeleid, met als uitgangspunt de werkzaamheden van het IPCC, die het potentieel van een herwilderingsbeleid voor de beperking van en aanpassing aan de klimaatverandering benadrukken.

- *Uit de door het Comité uitgevoerde analyse van het Brusselse energiebeleid*, komen drie prioritaire uitdagingen voor het Gewest naar voor: het koolstofarm maken van warmte, de lokale productie van groene energie en de indirecte emissies.

Voor elk van deze uitdagingen benadrukt het Comité dat er rekening moet worden gehouden met lokale factoren om technische oplossingen zo effectief mogelijk te implementeren. Aangezien het Gewest momenteel slechts 2% van zijn eindenergieverbruik produceert, moet een restrictievere strategie worden gevolgd met betrekking tot de oorsprong van de energie-invoer.

Het derde deel is gewijd aan sociale en ecologische rechtvaardigheid.

In dat hoofdstuk wordt gekeken naar de plaats van sociale en ecologische rechtvaardigheid in het klimaatbeleid. Zo laat het Comité zien dat het Brusselse luik van het Nationaal Energie- en Klimaatplan (NEKP) dat in 2019 werd goedgekeurd, zeer weinig rekening houdt met de genoemde uitdagingen.

Het Comité stelt vast dat er door de invoering van het principe van de rechtvaardige overgang in de Klimaatordonnantie van 2021 en in het LKEP van 2023 weliswaar meer rekening wordt gehouden met die uitdagingen, maar wijst in dat hoofdstuk ook op een aantal lacunes die nog altijd bestaan.

Om de uitdagingen in verband met een rechtvaardige overgang beter te integreren in de klimaatstrategie van het Gewest en in verband daarmee aanbevelingen te doen, besteedt het Comité aandacht aan de verschillende soorten sociale en ecologische ongelijkheden zoals die worden beschreven in de wetenschappelijke literatuur, aan de gevolgen van die ongelijkheden en aan de belangrijkste openbare actiemiddelen om die ongelijkheden te beperken. Tot slot doet het Comité een aantal aanbevelingen en operationele voorstellen om te zorgen voor meer sociale en ecologische rechtvaardigheid in het gewestelijke klimaatbeleid.

In het laatste deel worden alle aanbevelingen uit het verslag samengevat. Ze staan hieronder vermeld.

Het voorlopige verslag en de aanbevelingen kunnen integraal geraadpleegd worden [op de website van het Comité](#).

Download het voorlopige verslag hier

Aanbevelingen

Ter afsluiting van zijn voorlopige evaluatieverslag geeft het Comité een samenvatting van de aanbevelingen die voortvloeien uit de analyse van de verschillende deskundigen.

Die aanbevelingen zijn hieronder per thema gerangschikt:

Energie

Sociaal

Biodiversiteit

Stedenbouw

Bestuur

Gedragfactoren integreren in het beleid voor renovatie en energieverbruik om de duurzaamheid van de energiewinst te waarborgen.

Opportuniteitskaarten ontwikkelen voor de ontwikkeling van warmtenetten.

Met de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen en urban. brussels een handvest sluiten voor meer flexibiliteit bij het verbeteren van de energieprestatie van gebouwen met erfgoedwaarde.

De verplichtingen van de Alliantie Renovation bij de bescherming van de identiteit van gebouwen en wijken beperken.

Zich ertoe verbinden om de renovatie per wijk of blok te intensiveren.

Versnelde vergunningsprocedures voor energierenovatie creëren.

Een intelligente, kwaliteitsvolle en betaalbare verdichting van Brussel nastreven.

De doorlatendheid versterken en de mineralisatie van de bodems verminderen. Open ruimten beschermen.

Beschermde stedelijke natuur- en herwildingsgebieden creëren.

Een Brussels observatorium voor sociale en milieugebieden oprichten.

Een volledige stand van zaken maken van het gewestelijke overheidsbeleid dat gericht is op de verwezenlijking van sociale en milieudoelstellingen, met het oog op een systematische evaluatie ervan.

Een 'test voor 'milieurechtvaardigheid' opzetten om elke gewestelijke overheidsmaatregel te evalueren.

Energie

Sociaal

Biodiversiteit

Stedenbouw

Bestuur

Openbare financieringsregelingen voor energierenovatie, die in de eerste plaats gericht zijn op sociale woningen en kansarme huishoudens, aanmoedigen.

Openbare infrastructuurprojecten lanceren om de gebouwen in Brussel te renoveren.

De huurprijzen van gerenoveerde woningen stabiliseren met overheidssteun om het risico van renovictie te vermijden.

Het fiscaal beleid bijsturen om de opkomst van coöperatieve economische modellen meer te stimuleren.

Zorgen voor een betere coördinatie tussen de overheidsniveaus om de doelstellingen van een 'rechtvaardige overgang' op systematische en duurzame wijze te verwezenlijken.

Een administratieve vereenvoudiging doorvoeren om de toegang tot subsidies en vergunningen te vergemakkelijken, en deze vereenvoudiging toespitsen op de meest kansarme groepen.

Een Brussels overheidsfonds voor 'verlies en schade' oprichten om de kosten van sociale en milieu-ongelijkheden voor de meest achtergestelde sociale groepen te compenseren en te vergoeden.

Gewestelijke initiatieven voor overleg en politieke participatie ondersteunen en aanmoedigen, vooral met betrekking tot de ontwikkeling van een overheidsbeleid op ecologisch-sociaal gebied.

Ervoor zorgen dat de toestand van de biodiversiteit wordt gemonitord in de tijd en de daarbij behorende maatregelen nemen.

Een gewestelijke databank aanleggen van de op het grondgebied aanwezige soorten en de voorwaarden voor hun veerkracht.

Kwantitatieve en kwalitatieve doelstellingen vaststellen voor de bescherming van de ecosystemen in termen van samenstelling (diversiteit) en configuratie (oppervlakte).

De diversiteit van de functies van de ecosystemen integreren in de gewestelijke strategie door deze niet te beperken tot de recreatieve functie van groene ruimten.

Energie

Sociaal

Biodiversiteit

Stedenbouw

Bestuur

De belangrijkste te herverwilderen punten in het Gewest aanwijzen.

De acties met betrekking tot de klimaatdoelstellingen en het potentieel van de ecosystemen versterken.

De inspanningen om het energieverbruik in de woon- en tertiaire sector te verminderen, afstemmen op de Europese ambitie.

De ontwikkeling van de lokale productie van groene elektriciteit uit fotovoltaïsche energie versnellen.

Een duidelijke strategie voor de uitstap uit aardgas en het koolstofvrij maken van warmte uitstippelen.

De ontwikkeling van optimale en geïntegreerde energiesystemen per wijk mogelijk maken door de lokale overheden de nodige middelen ter beschikking te stellen.

Dringend een meer ambitieuze strategie voor het koolstofvrij maken van de indirecte uitstoot uitstippelen.

Tussentijdse doelstellingen voor vermindering van de uitstoot op korte termijn bepalen, die leiden tot de opstelling van concrete operationele plannen.

Feedback

Alvorens het verslag naar de regering en het Parlement te sturen heeft het Comité **het advies gevraagd van de Raad voor het Leefmilieu**, zoals bepaald in het Klimaatcomitébesluit. Er werd een presentatie- en debatsessie georganiseerd tussen de deskundigen van het Comité en de leden van de Raad.

Het advies van de Raad voor het Leefmilieu over het voorlopige evaluatieverslag van het Comité kan worden geraadpleegd op de volgende link: [Advies van de Raad voor het Leefmilieu](#).

Het Comité heeft zijn verslag ook **gepresenteerd aan de teams van Leefmilieu Brussel**, het bestuur dat met name het Lucht-Klimaat-Energieplan (LKEP) en veel van de in het verslag genoemde maatregelen coördineert. De constructieve debatten die op die presentatie volgden, stelden de deskundigen in staat om hun kennis te verdiepen van de uitdagingen op het terrein die worden vastgesteld door de teams die verantwoordelijk zijn voor de operationalisering ervan. Er werden ook contacten gelegd met deskundigen op het gebied van mobiliteit (Leefmilieu Brussel), energie (Task Force Energie) en stedenbouw (Urban, KCML) die meewerken aan het LKEP, met de bedoeling die onderwerpen in toekomstige verslagen grondiger te onderzoeken.

Zoals bepaald in de Klimaatordonnantie werd de **eerste Klimaatdag** gehouden op 2 juni 2023 in het Brussels Parlement. Tijdens die dag, die elk jaar vóór 15 juni georganiseerd moet worden, wordt het evaluatieverslag van het Comité onderzocht. Tijdens deze gelegenheid presenteerde het Comité zijn verslag aan de afgevaardigden van de verschillende fracties en aan de leden van de Brusselse Regering.

Ook de vertegenwoordigers van de regering namen het woord om hun beleid te verdedigen en te reageren op de analyses en aanbevelingen van de deskundigen van het Comité. Tot slot kon elke fractie deelnemen aan een debat over het gewestelijke klimaat- en milieubeleid, met als leidraad de werkzaamheden van de deskundigen.

▲ Toespraak van de Voorzitter van het Comité tijdens de Klimaatdag in het Brussels Parlement – 2 juni 2023

2.1.2. Het jaarlijkse evaluatieverslag 2024

Methodologie

Het jaarlijkse evaluatieverslag 2024 is het eerste volledige verslag dat door het Comité wordt opgesteld. Om dit rapport op te stellen, heeft het Comité besloten om in 2023 vijf werkgroepen (WG's) op te richten. Elk van die WG's organiseerde zijn werk onafhankelijk. Daarbij werden de relevante gewestelijke plannen en maatregelen geanalyseerd en werden deskundigen (zoals Aurore Fransolet) en vertegenwoordigers van besturen (zoals Leefmilieu Brussel of Urban) gehoord.

Voor het evaluatieverslag 2024 werden de volgende thema's bestudeerd:

Klimatologie;

Ruimtelijke ordening en stedenbouw;

Energie en uitstoot;

Biodiversiteit en ecosystemen;

Governance.

Elke WG benoemde een coördinator die er, met de steun van het Secretariaat van het Comité, moest voor zorgen dat alle bijdragen werden gebundeld en geharmoniseerd in het evaluatieverslag.

Tijdens dit werk in een beperkt comité werd elk thema uitgediept. Zo werden gewestelijke plannen en maatregelen bestudeerd, werd de wetenschappelijke literatuur geanalyseerd en werden deskundigen en besturen gehoord. Zodra het redactiewerk van de WG erop zat, werd het door de coördinator voorgelegd aan de leden van het Comité om er eventueel nog wijzigingen te kunnen in aanbrengen alvorens het definitief goed te keuren. De verschillende hoofdstukken werden vervolgens gebundeld in het definitieve verslag.

2.2. Adviezen

In 2023 bracht het Comité, op verzoek, een advies uit:

A-2023-001-CKD: Lucht-Klimaat-Energieplan

Het Lucht-Klimaat-Energieplan is het centrale document van het gewestelijke klimaatbeleid. Het bevat een lijst van maatregelen en een stappenplan die er moeten voor zorgen dat het Gewest in 2030 en 2050 zijn klimaatdoelstellingen haalt.

In december 2022 keurde de Brusselse Hoofdstedelijke Regering in tweede lezing een nieuwe versie van het Lucht-Klimaat-Energieplan goed.

Dit plan doet een beroep op zes besturen die de verschillende opgesomde maatregelen moeten uitvoeren (Leefmilieu Brussel, Brussel Huisvesting, Brussel Economie en Werkgelegenheid, Urban, Perspective en Brussel Mobiliteit).

Het Comité legt zijn evaluatierapport elk jaar uiterlijk op 31 maart voor aan de regering en het Parlement. Tijdens het eerste kwartaal van het jaar wordt de laatste hand gelegd aan dat verslag (goedkeuring, vertaling, lay-out en publicatie).

Met de opstelling van het volgende verslag wordt dus pas daadwerkelijk begonnen tijdens het tweede kwartaal van elk jaar. Daarom wordt de inhoud van het jaarlijkse evaluatieverslag voor 2024 niet hier maar in het activiteitenverslag voor 2024 samengevat.

Die versie van het plan helpt met name om de tussentijdse doelstellingen voor de vermindering van de broeikasgasemissies van het Gewest naar boven bij te stellen, tot -47% in 2030, ten opzichte van 2005.

In zijn advies, dat op 17 februari 2023 aan de regering werd overgemaakt, toont het Comité zich verheugd over de komst van een nieuw plan dat het gewestelijke klimaatbeleid moet centraliseren en coördineren, plan waarvan de ambitie verder gaat dan de doelstelling die momenteel in het BWLKE is vastgelegd. Het is echter bezorgd over het ontbreken van bindende tussentijdse doelstellingen en van een doelstelling voor de productie van hernieuwbare energie.

Het Comité moedigt de regering ook aan om het klimaatbeleid en de rechtvaardige transitie beter op elkaar af te stemmen.

Om een relevante voortdurende evaluatie mogelijk te maken, pleit het Comité ervoor relevante databanken en indicatoren te creëren die op de lange termijn stabiel zijn.

2.3. Raadplegingen en samenwerkingen

Ter ondersteuning van hun werk raadplegen de deskundigen van het Comité regelmatig academische collega's en vertegenwoordigers van besturen of van andere adviesraden.

Het Klimaatcomitébesluit bepaalt dat *“het jaarlijkse activiteitenverslag alle externe personen vermeldt die het Comité heeft ontmoet en geraadpleegd”*. Om te voldoen aan de bepalingen van het besluit worden de raadplegingen en samenwerkingen van het Comité hieronder per instelling vermeld.

In 2023 heeft het Comité de volgende actoren ontmoet en geraadpleegd:

Leefmilieu Brussel

Leefmilieu Brussel is het bestuur dat instaat voor het milieu- en klimaatbeleid in het Gewest en optreedt als centrale speler bij het verzamelen van monitoringindicatoren en de analyse van klimaatmaatregelen. Het beheert en coördineert ook de gewestelijke klimaatplannen.

Vanwege die centrale rol heeft het Comité bij verschillende gelegenheden contact opgenomen en ontmoetingen gehad met verschillende teams:

- De afdeling Energie Lucht Klimaat in verband met de evolutie van de broeikasgasemissies en de vervuilende stoffen in het Gewest, en in verband met de opvolging van het Lucht-Klimaat-Energieplan;
- De afdeling Natuur in verband met de opvolging en ontwikkeling van het Natuurplan 2016-2020, de herwilderingsmaatregelen en het groene netwerk.

Dankzij het overleg met Leefmilieu Brussel kon het Comité informatie inwinnen bij de medewerkers die verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van het klimaat- en milieubeleid van het Gewest.

De diensten van Leefmilieu Brussel worden concreet geconfronteerd met de uitdagingen van dit beleid en kunnen actuele informatie uit het veld doorgeven aan de deskundigen.

Bovendien werd het evaluatieverslag 2023 van het Comité gepresenteerd aan het directiecomité en aan alle teams van Leefmilieu Brussel. Deze presentaties boden de gelegenheid voor overleg en debat met de medewerkers van Leefmilieu Brussel, en in het bijzonder met de teams die verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van de maatregelen van het Lucht-Klimaat-Energieplan, het Natuurplan en andere projecten die rechtstreeks verband houden met het gewestelijke klimaatbeleid.

➤ <https://leefmilieu.brussels/>

Perspective.brussels

Perspective is het bestuur dat verantwoordelijk is voor het produceren van de expertise die het Gewest nodig heeft om na te denken over zichzelf, vooruit te plannen en zich duurzaam te ontwikkelen. Het verzamelt en ontwikkelt een breed scala aan territoriale gegevens die nodig zijn om inzicht te krijgen in gewestelijke kwesties.

Het BISA is het Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse van Perspective: het verzamelt en produceert sociaal-economische statistieken en analyses.

Perspective en het BISA beschikken over erkende expertise en een groot aantal indicatoren en analyses met betrekking tot kwesties van ruimtelijke ordening in het Gewest, die als input dienden voor het werk van het Comité.

De deskundigen van het Comité hebben de medewerkers en publicaties van Perspective en het Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse geraadpleegd, met name over kwesties op het gebied van ruimtelijke ordening en de ontwikkeling van het gewestelijk bestemmingsplan (GBP).

➤ <https://perspective.brussels/nl>

Raad voor het Leefmilieu

De Raad voor het Leefmilieu is de Brusselse adviesraad die verantwoordelijk is voor het uitbrengen van adviezen over milieukwesties, op verzoek of op eigen initiatief. Het Klimaatcomitébesluit heeft het Comité ingesteld bij de Raad en doordat de behandelde onderwerpen zo dicht bij elkaar liggen, zullen de twee instanties in de toekomst regelmatig samenwerken. De Raad brengt ook ieder jaar advies uit over het evaluatieverslag van het Comité.

➤ <https://www.brupartners.brussels/nl/raad-voor-het-leefmilieu>

Burgerraad voor het klimaat

De Burgerraad voor het klimaat bestaat uit burgers die willekeurig geloot zijn om een reeks aanbevelingen aan de regering te doen voor een koolstofarm Brussel tegen 2050.

De aanbevelingen van de burgers worden door de deskundigen van het Comité bestudeerd in het kader van de evaluatie van de gewestelijke klimaatgovernance. Cyclus 1 van de Burgerraad, in 2023, richtte zich met name op huisvesting, en in het bijzonder op nieuwe woonvormen, rechtvaardige renovatie en vergroening van de stad.

De leden van het Comité volgen ook nauwlettend cyclus 2 van de Burgerraad, die zich richt op voedsel en eind 2023 van start ging. Het secretariaat van de Burgerraad voor het klimaat heeft de leden van het Comité uitgenodigd voor een bijeenkomst begin 2024 om ervaringen over de werking van de twee instellingen uit te wisselen. Het Comité is met name geïnteresseerd in de goede werking van de Burgerraad in het kader van de evaluatie van de gewestelijke klimaatgovernance.

Bij elke nieuwe cyclus van de Burgerraad wordt het Comité ook gevraagd om agendapunten voor te stellen.

➤ <https://www.klimaatraad.brussels/>

Hoog Comité voor een Rechtvaardige Transitie

Het Hoog Comité voor een Rechtvaardige Transitie adviseert de Federale Regering en de belanghebbenden met het oog op de Staten-Generaal voor de rechtvaardige transitie. Deze werden afgesloten op 8 en 9 november 2023. In 2023 publiceerde het Hoog Comité een wetenschappelijk verslag getiteld: *'Just Transition in Belgium: Concepts, Issues at Stake, and Policy Levers'*.

In december 2023 presenteerden de academische verantwoordelijkheden van het Hoog Comité voor een Rechtvaardige Transitie hun werkzaamheden aan de deskundigen van het Klimaatcomité. Deze presentatie leverde, samen met de verschillende publicaties van het Hoog Comité, input voor de werkzaamheden van het Klimaatcomité, in het bijzonder met betrekking tot het hoofdstuk over sociale en ecologische rechtvaardigheid.

➤ <https://www.justtransition.be/nl/het-hoog-comite-voor-een-rechtvaardige-transitie>

urban.brussels en de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen (KCML)

Urban is de overheidsdienst die verantwoordelijk is voor de uitvoering van het gewestelijk beleid op het gebied van stedenbouw, cultureel erfgoed en herwaardering.

De Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen (KCML) is een onafhankelijk adviesorgaan dat, op verzoek van de regering of op eigen initiatief, de regering adviseert over zaken met betrekking tot de instandhouding van erfgoed. De KCML is ondergebracht bij het bestuur Urban, dat verantwoordelijk is voor het secretariaat ervan.

De deskundigen van het Comité hebben in 2023 verschillende ontmoetingen gehad met de leden van deze instellingen om hun expertise en adviezen te verzamelen over strategieën en maatregelen voor stadsvernieuwing en over kwesties met betrekking tot het behoud van het erfgoed bij de energierenovatie van Brusselse gebouwen.

➤ <https://urban.brussels/nl>

➤ <https://kcml.brussels/>

Deskundigen uit de academische wereld

De deskundigen van het Comité doen regelmatig een beroep op collega's, onderzoekers en promovendi en raadplegen regelmatig werken die het resultaat zijn van academisch onderzoek. In 2023 werd voornamelijk een beroep gedaan op de volgende academische actoren: Universiteit Libre de Bruxelles, de Vrije Universiteit Brussel, het Louise lab., het Belgian Climate Centre, het Koninklijk Meteorologisch Instituut en het Urban Ecology Centre.

➤ <https://www.ulb.be/>

➤ <https://www.vub.be/en>

➤ <https://www.louiselab.be/>

➤ <https://www.climatecentre.be/nl>

➤ <https://urban-ecology.be/>

➤ <https://www.meteo.be/nl/diensten/data>

2.4. Huishoudelijk reglement

Steunend op de Klimaatordonnantie en het Klimaatcomitébesluit heeft het Secretariaat een ontwerp van huishoudelijk reglement aan de leden van het Comité voorgesteld.

Raadpleeg het huishoudelijk reglement

Het Comité heeft het huishoudelijk reglement op 15 mei 2023 goedgekeurd. Dit reglement organiseert de praktische werking van het Comité. Het verduidelijkt de opdrachten en verantwoordelijkheden van de Voorzitter, de leden en het Secretariaat van het Comité, garandeert ook de transparantie van de vergoeding van de leden en beschrijft de procedures voor benoemingen en ontslagen en voor het beheer van belangenconflicten.

2.5. Grafische identiteit

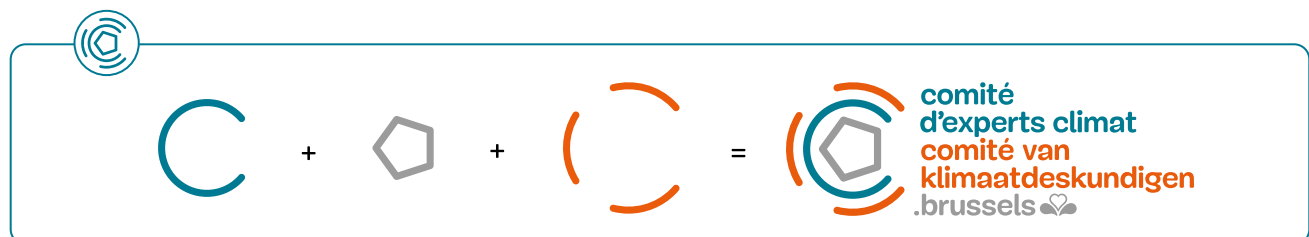
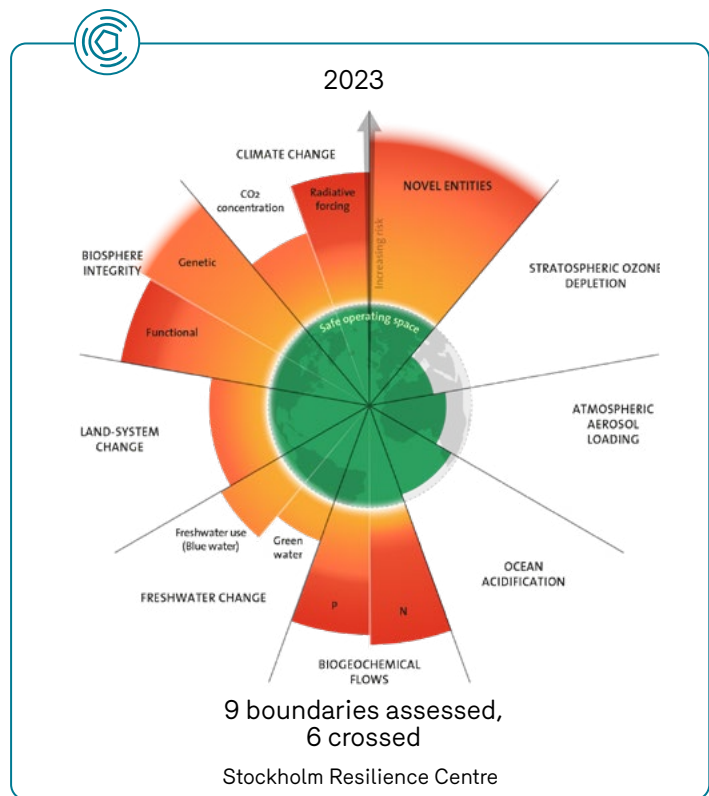
Het Comité van Klimaatdeskundigen heeft zich door de creatie van een logo en een grafisch charter een visuele identiteit aangemeten. In 2023 gaf het Comité een grafisch ontwerp bureau de opdracht om in het kader van een overheidsopdracht die grafische identiteit en dat logo te ontwerpen.

De leden van het Comité wilden een dubbele visuele identiteit creëren:

- Ze wilden de uitdrukking *'Think globally, act locally'* weergeven die idealiter van toepassing is op het stadsgewest Brussel.
- Ze wilden steunen op de werken van het Stockholm Resilience centre van de Stockholm University en zijn werkzaamheden over de planetaire grenzen⁷.

De leden van het Comité wilden met dit logo het transversale karakter van het klimaat- en milieubeleid weergeven.

Deze overwegingen leidden tot de volgende visuele creatie, die de planetaire grenzen schematisch voorstelt en tegelijkertijd aansluit bij het grafische charter van het Gewest.

▲
Creatie van het logo van het Comité van Klimaatdeskundigen

De centrale cirkel, de beginletter van **Comité**, Climat en Consultation, omsluit de vijfhoek van Brussel. De planetaire grenzen, en daarmee ook het schema van de planetaire grenzen, wordt gesymboliseerd door drie kleuren.

Het blauwgroen roept **vertrouwen en betrouwbaarheid** op en staat ook voor de gegevens die de planetaire grenzen nog niet hebben overschreden.

Het oranje staat voor de grenzen die af en toe worden overschreden. Deze kleur staat echter ook symbool voor **optimisme en dynamiek**.

Het grijs is een **elegante en rustgevende keuze**, die doet denken aan de kleur van de iris van het Gewest.

⁷ Earth beyond six of nine planetary boundaries - Science

| 3 | Begroting en Governance

Het Comité beschikt over een eigen begroting om zijn werkzaamheden en taken uit te voeren. Deze begroting omvat de volgende posten: de personeelskosten van het Secretariaat en de werkings- en investeringskosten van het Comité.

Voor 2023 zag de begrotingsraming er als volgt uit:

Begrotingsraming 2023	
Personeelskosten voor het Secretariaat	€ 94.600
Werkingskosten	€ 142.750
Investeringskosten	€ 300
Totale begroting	€ 237.650

Om de transparantie te garanderen van de presentiegelden die aan de leden van het Comité werden toegekend, toont de samenvattende tabel hieronder het aantal presentiegelden en het totale jaarlijkse bedrag dat aan elk lid werd betaald tijdens de eerste drie kwartalen van 2023. Het vierde kwartaal van 2023 zal samen met de eerste drie kwartalen van 2024 worden opgenomen in de begroting van 2024.

Het presentiegeld bedraagt € 300/vergadering voor de Voorzitter en de Ondervoorzitster en € 120/vergadering voor de andere leden van het Comité.

De tabel hieronder toont de ontvangen bedragen voor elk lid:

Totale verschuldigde presentiegelden voor 2023			
Leden	Aantal deelnames aan vergaderingen (9 vergaderingen in totaal)	Aantal vergaderingen met presentiegeld	Bedrag van het toegekend presentiegeld (€)
L. Van Broeck (Voorzitter)	8	8	2.400
L. Knops (Ondervoorzitster)	5	5	1.500
J.-F. Bastin	1	0	0
J. Blondeau	6	6	720
M. Bonneau	3	3	360
R. De Troch	6	6	720
G. Grulois	4	4	480
L. Vanhaverbeke	0	0	0
Totaal bedrag aan toegekende presentiegelden			€ 6.180

niet representatief is voor het werk dat ze respectievelijk verrichten. Naast het bijwonen van die vergaderingen verzamelen ze informatie die ze delen en analyseren in de WG met het oog op het opstellen van hun bijdrage aan het evaluatieverslag van het Comité. Die vergaderingen in de WG richten zich op specifieke onderwerpen, waardoor niet alle deskundigen aanwezig hoeven te zijn. Ze worden ook gevraagd om hun verslag en aanbevelingen te presenteren aan verschillende instanties of om deel te nemen aan verschillende evenementen.

Bovendien kan het Comité, in het kader van zijn opdrachten en afhankelijk van zijn beschikbare begroting, een beroep doen op externe deskundigen, betaald of gratis, en openbare aanbestedingen uitschrijven om studies uit te voeren die verband houden met zijn werkgebieden.

In 2023 heeft het Comité geen beroep gedaan op betaalde externe deskundigen en heeft het geen overheidsopdrachten uitgeschreven voor het uitvoeren van studies.

| 4 | Conclusie

2023 was het eerste volledige werkjaar voor het Comité en zijn leden, die verrijkt door deze ervaring aan 2024 begonnen.

In 2023 werd het eerste evaluatieverslag over het Brusselse klimaatbeleid en het eerste advies van het Comité ingediend, werd de eerste Klimaatdag georganiseerd en werd aanvang gemaakt met het opstellen van een nog ambitieuzer evaluatieverslag voor 2024.

In 2023 werd ook de werkmethode van het Comité geëvalueerd en aangepast na de publicatie van het voorlopige verslag in maart 2023. In dit verband dienden het advies van de Raad voor het Leefmilieu en de feedback van de verschillende actoren van het gewestelijke klimaatbeleid als input voor de analyses van de deskundigen van het Comité. Deze reorganisatie heeft geleid tot de oprichting van een aantal interne thematische WG, die elk thema verder uitdiepen voordat ze hun conclusies voorleggen aan het volledige panel van deskundigen.

In 2023 volgden de leden van het Comité met belangstelling de werkzaamheden in verband met het klimaatbeleid in het Gewest en elders. Zo besteedde het Comité bijzondere aandacht aan het werk en de aanbevelingen van de Burgerraad voor het klimaat, die in juni 2023 zijn eerste aanbevelingen over huisvesting in het Gewest indiende. De deskundigen van het Comité benadrukten tijdens hun werkzaamheden het belang van burgerparticipatie en een rechtvaardige overgang en blijven hun volledige steun geven aan het gewestelijke initiatief van de Burgerraad voor het klimaat.

Op Belgisch niveau besteedde het Comité bijzondere aandacht aan het wetenschappelijk werk van het Hoog Comité voor een Rechtvaardige Transitie, waarbij het de deskundigen uitnodigde om hun conclusies te delen en te bespreken. Op internationaal niveau ging er uiteraard bijzondere aandacht uit naar de publicatie van het syntheseverslag van het IPCC.

Verrijkt door deze ervaringen zijn de deskundigen van het Comité in een bijzondere context aan 2024 begonnen. 2023 wordt namelijk gemiddeld beschouwd als het warmste jaar ooit op wereldniveau en modellen voorspellen dat in 2024 die trend zal worden voortgezet.

2024 belooft dan ook een jaar van grote uitdagingen te worden voor al wie betrokken is bij het klimaatbeleid. In dit verkiezingsjaar wil het Comité de expertise van zijn leden ten dienste stellen van de Klimaatgovernance om zo te komen tot een ambitieuze en rechtvaardige strategie voor de beperking van en aanpassing aan de klimaatverandering.

